

MİLLİ KÜLTÜR

aylık dergi

E. K. İ. M.

YIL: I, CİLD: I, SAYI: 10, 1977

MİLLÎ KÜLTÜR

AYLIK DERGİ

Yıl: 1, Cild: 1, Sayı: 10

Ekim 1977

○

İmtiyaz sahibi :
Kültür Bakanlığı adına
Prof. Dr. Emin Bilgiç

○

Yazı Kurulu :
Prof. Dr. Emin Bilgiç
Prof. Dr. Mehmet Altay Köymen

○

Yazı işlerini fiilen idare eden
Mes'ul Müdür :
Ahmet Yüzendağ

○

Teknik Müdür
ve

Yazı Kurulu Sekreteri :
Sadi Bayram

○

Teknik Sekreter :
Süleyman Yurdakul

○

İdare Yeri :
Ataç Sokak, No. 32, Kat: 2
Tel : 25 32 60 / 82 — 18 85 25
Yenişehir — ANKARA

○

Fiatı : 10 TL.
Dış Memleketlere : 1,5 \$
Abone : Yıllık 100 TL.
Dış Memleketlere : 15 \$

○

Gönderilen yazılar iade edilmez.
Yazılar, Yazı Kurulu Sekreteri
adına gönderilmelidir.

○

Dizgi ve Baskı

ONGUN KARDEŞLER MATBAACILIK SANAYİİ
TEL : 30 12 25 — 30 12 26 — ANKARA

KAPAK RESMİ :
Cumhuriyetin 54. Yıldönümü
münasebetiyle;
Geçit Resmi

İÇİNDEKİLER

SAYFA

Prof. Dr. Emin Bilgiç	
Cemiyette ve Gençlik'te Mes'uliyet Şuuru	2
Prof. Dr. Mehmet Altay Köymen	
Türk Kurtuluş Hareketinin İyi Bilinmeyen Bir Yanı	7
Prof. Dr. Mehmet Kaplan	
Eski Yazarlar Karşısında	11
Nâzım İrfan Tanrıkkulu	
Mâziden Sesler (Şiir)	12
Dr. Reha Oğuz Türkkan	
Eski Amerikan Medeniyetlerinde Gerçekten Türklük İzi Var mı?	13
Prof. Dr. Ali Nihad Tarlan	
Hız. Mevlânâ Celâleddin-i Rumi (Rubâî)	15
İsmet Binark	
Yabancı Gözü İle Eski Türk Fazilet ve Ahlâkı	16
Ayhan İnal	
Anlarınız (Şiir)	18
Nazik Erk	
Bu Gençlik Hangi Gençliktir?	19
Ziya Eper	
Fe'ce Doğru (Şiir)	22
Dr. Yalçın İzbul	
Millî Kültür ve Tabii Dil	23
Prof. Dr. Bahaeddin Ögel	
Cici Han	25
Osman Attıla	
Gülbaba Türbesinde	27
Dr. A. Vehbi Ecer	
Ebu Mansur El - Maturidi	28
Feyzi Halıcı	
Seyyid Battal Gâzi	33
Prof. Dr. Abdülkadir Karahan	
Devletöğlü Yusuf'un «Vikâye Tercümesi»	37
Erdoğan Tan	
Türk Tezhib San'atı	40
Orhan Cezmi Tunçer	
Selçuklu Yapılarında Kubbe	44
Lütfi Göker	
Hârizmî	48
Prof. Dr. Ali Nihad Tarlan	
Divan Edebiyatı (VIII)	55
Salim Koca	
Türk Karakterinin Sembollerinden Tuz - Ekmek	57
Coşkun Ertepinar	
İnsana Ağıt (Şiir)	61
Semih Sergen	
Tiyatro Sorunlarımız - Turneler (II)	62
Mahir Canova	
Oyun-Yazarlığı ve Oyun Türleri	64
Kenan Kıvrak	
Anonim Halk Edebiyatımızda Fındık	68
Nâil Tan	
Eskişehir ve Konya'daki Kültür Faaliyetleri	70
Sadi Bayram	
İslâm'da Rasadhandeler Simpozyumu	74
Kitaplar Arasında	79
(Batılılaşma Döneminde Türk Resim San'atı)	

mühim bir mânâ, bir mahiyet taşımaktadır³⁸. İslâm dini ise Türk Kültürü'nün ve Türk Milleti'nin (bin yıldanberi) ayrılmaz parçası olmuştur. Atalarımız İslâm dünyasının dış ve iç tehlikelere karşı savunuculuğunu yapmakla kalmamış İslâm dininin en iyi şekilde anlaşılması ve bozgunculara karşı himaye edilmesi hususunda büyük gayretler içinde olmuştur³⁹. İslâm dini milli kültürümüzün, başka ifadeyle Türk Kültürü'nün ayrılmaz parçası ve özüdür⁴⁰. O kadar ki, İslâm dinine girme bahtıyarlığına kavuşamayan Türk boyları Türklüklerini kaybetmişler, Türklük şuuru ve Türk milli kültürü İslâm diniyle birlikte yaşamış ve gelişmiştir. Ebu Mansur Muhammed Mâtürîdî ise Türkler'in yaşadıkları ve hâkim oldukları bölgelerdeki müslümanların inanç sistemlerini düzene sokmuş, İslâm dinini Kur'an ve sünnete en uygun şekilde açıklamıştır. İslâm dininin ilkelerini akılcı ve ilmi bir şekilde açıklayıp düzene sokan Mâtürîdî'nin bu sistemine Mâtürîdî'ye adı verilmiş, asırlardan beri okullarımızda bu inanç sistemi tedris edilmiştir. Milli kültürümüzle ilgilenen kimseler, Türk kültürünün manevi unsuru olan İslâm Dini'nin en güzel akılcı ve ilmi izahı olan Mâtürîdî'ye ve bu ekol'ün kurucusu Ebû Mansur Muhammed Mâtürîdî'yi tanımak mecburiyetindedir. Ebu Mansur Muhammed Mâtürîdî Türklerin inanç sistemine ve kültürüne mührünü basmış âbide insanlardan biridir.

- 38) Prof. Dr. Mümtaz Turhan, Kültür Değişmeleri, İstanbul, 1969, s. 49.
- 39) Prof. Dr. Osman Turan, Türk Cihan Hâkimiyeti Mefkûresi Tarihi, İstanbul, 1969, (iki cild); Prof. Dr. Osman Turan, Selçuklular Tarihi ve Türk - İslâm Medeniyeti, İstanbul, 1969; Prof. M. Şemseddin, Mâziden Âtiye, İstanbul, 1339; Prof. Dr. Mehmed Altay Köymen, Selçuklu Devri Türk Tarihi, Ankara, 1954; Prof. Dr. M. Altay Köymen, Alparslan ve Zamanı, İstanbul, 1972; Prof. Dr. M. Altay Köymen, Tuğrul Bey ve Zamanı, İstanbul, 1976; Dr. Hüseyin Dağtekin, Büyük Selçuklular İmparatorluğu'nda Sultan Alparslan Devrinin Ehemmiyeti, Malazgirt Zaferi ve Alparslan, İstanbul, 1971, s. 143 - 181; Prof. Dr. Mehmet Altay Köymen, Selçuklu Veziri Nizamu'l - Mülk ve Tarihi Rqî, Milli Kültür Dergisi, Mayıs, 1977, sayı: V; Prof. Dr. Emin Bilgiç, Türkler'in İslâmiyet'i Kabûlü ve Müdafası, Milli Kültür Dergisi, Ağustos, 1977, sayı: VIII.
- 40) Türk Kültürünün İslâm diniyle münasebeti konusu için anılan eserlerden başka bakınız: İ. Hâmi Danişmend, Türkler ve Müslümanlık - Türk Irkı Niçin Müslüman Olmuştur, İstanbul, 1959; Prof. Dr. İbrahim Kafesoğlu, Türk Milliyetçiliğinin Meseleleri, İstanbul, 1970; Prof. Dr. Mehmet Kaplan, Türk Milletinin Kültürel Değerleri, İstanbul, 1977; Dr. Zekeriyâ Kitapçı, Türklerin İslâm Medeniyetindeki Yeri, Ankara, 1973; A. Vehbi Ecer, Türk Kültürünün Tetkikinde Fetva Kitaplarının Önemi, Türk Kültürü Dergisi, Nisan, 1970, Sayı: XC; Prof. Dr. Neset Çağatay, Bir Türk Kurumu Olan Ahilik, Ankara, 1974.

Türk - İslâm Kahramanı SEYYİD BATTAL GÂZİ

Feyzi Halıcı

İSLÂMİYET'in bir Bengi-su örneği bir «nefes sıhhat» gibi bütün insanlık âleminde sunulduğu bir yekpare zaman.. Mutlak inanın, en yüce, en asil dinî duyarlığın gönülleri sebil sebil yuduğu, yıkadığı; maddenin mânâya yöneldiği, çoğu zaman mânâlaştığı bir müjde çağı.. Coğrafyanın tek mil tarih oluşu. Günlük hayatın, cesaretin, şecaatin, hamaşetin, sahaşetin, belâgatın, adaletin, kısacası; hak yolunda hak için bayraklaşan ezeli ve ebedî saadatin destan destan var oluşu, göğerişi, serpilisi; akca alınlardan alınıyazısı olarak cümlelerle, misralara yayılışı... Ve asırlar boyu ilâhi vuslatta gerçek güzelliği hû sırrıyla şekillenecek, yok olma endişesinden uzak, sınırsız, süresiz ve sonsuz bir var oluş...

Bu gerçek, bu ilâhi gerçek karşısında her insan bir ayrı dünyadır, bir imparatorluktur.

Batı âlemdir ki, hep maddeyi konu alır. Bir bencil duyarlıkla maddenin dört buud ve bir noktadan ve daima aynı çerçeve içinde kalan,

aynı harflerle, aynı rakamlarla ifade edilen, keşfini kendine dert edinir.

Doğu dünyasıdır ki, asırlar boyu hep mânânın, yani insanın; ilâhî bir tarifle ancak ifade edilebilen *eşref-i mahlûkâtın* keşfini, solmayan renklerle, bitmeyen notalarla, geometrinin ötesinde şekillerle, en veciz, en hassas bir şekilde kayıttan, kaygıdan uzak, ilâhî bir tolerans içinde zaman gergefine işler durur.

İnanan insan için her ân bir devr-i saadettir.

Geçen yıl Konya'da batılı bir san'atçı ay-nen şunları söylemişti: «Batı dünyası maddeye esir olmuştur, bugün. Bir değişmezlik içinde, hep aynı şeyin tekrarı gibi maddî bir bunalımla, batı insanı çepeçevredir. İftihar ediniz ki, mânâ sizdedir. Bu mânevî ilâhî güzelliğe, bu doyumsuzluğa sahip olunuz. Bir gün batı dünyası aradığı bu değerler manzumesi için sizin kapınızı çalacaktır. Bu ilâhî gerçeğe daima sahip olunuz!»

Bizim çocukluğumuz, gençliğimiz Millî Tarih şuuru içinde bir tarih sevgisiyle, saygısıyla dopdolu bir beldede geçti. Mânevî güzelliklerle, ney sesleriyle, süttten beyaz tennûrelerle, suya atılan taş örneği büyüyen dairelerle semâzenleşen bir coğrafya güzelliğine serpiştirdiğimiz, hep bu tarih sevgisi fikri olmuştur, olagelmıştır.

Çocukluk dünyamızın hayâl dolu ufkunda serâzad atı koşturan kahramanların başında, Seyyid Battal Gâzi'nin müstesna bir yeri olduğunu söylemeliyim. İslâmiyet'in gelişme ve genişleme devrinde, Peygamber Efendimiz'in özellikle İstanbul'un fethiyle ilgili hadisi şerifi; İstanbul'u fethedecek kumandanla askerleri hakkında övgü dolu müjdesi bütün İslâm bahadırılarının, kumandanlarının İstanbul üzerine ordularıyla sefere çıkmalarına vesile olmuştur. Battal Gâzi bu güzel inancın ilk ve en yiğit süvarilerinden biri olmuştur.

Peygamber Efendimiz zamanında 629 - 630 yıllarında Hristiyan - Arap kavmi olan Gassaniler'e gönderilen İslâm elçisi öldürülmüştü. Peygamber Efendimiz 3000 kişilik bir ordu gönderdi. Gassaniler, 100 000 kişilik bir Bizans ordusunun yardımıyla bu orduyu yenilgiye uğrattılar. 630 - 631 yıllarında Peygamber Efendimiz 30 000 kişilik bir orduyla Gassani ve Bizans ordusunun üzerine yürüdü. Hiç bir düşman kuvveti karşılarına çıkmadı. Bunun üzerine Peygamber Efendimiz Bizans İmparatoru Herakleionas'a bir mektup göndererek kendisini İslâmiyet'i kabule davet etti. Değilse, İslâm olan teb'asını cezalandırmamasını istedi. Peygamber Efendimiz'in vefatlarından kısa bir zaman sonra başlayan İstanbul fethiyle ilgili

hazırlıklar Türk - İslâm tarihi bakımından apayrı bir hususiyet taşır. Bu kudsi idealin gerçekleşmesi, her Müslüman için, her Müslüman - Türk için yerine getirilmesi gerekli bir vecibedir. Suriye Valisi Muaviye, Halife Osman zamanında 655 yılında Bizans'ı ele geçirmek için bir deniz seferi hazırladı. İslâm donanması, Bizans İmparatoru Konstans emrindeki donanmayı Finike kıyılarında mağlûp etti. Böylelikle İstanbul yolu İslâm kumandanlarına ve ordularına açılmış oldu. 668 - 669 yıllarında Yezid, Peygamber Efendimiz'in sahabelerinin de bulunduğu (Ebû Eyyub el-Ensari de dahil) büyük bir İslâm ordusuyla karadan Bizans üzerine yürüdü. Bu ordu Bizans kapılarına kadar dayandı. Fakat yorgunluktan, hastalıktan veba ve hummâ'dan ağır kayıplar vererek geri dönmek zorunda kaldı. Bu sefer sırasında Ebû Eyyub el-Ensari öldü, surların civarına gömüldü.

674 yılında İslâm donanması yeni bir sefere çıkarak Kapıdağı'nı zaptetti. Altı yıl burada kalan İslâm ordusu Bizans'a karşı harekete geçti.

Ne var ki, bu kuşatma da iyi bir şekilde sonuçlanmadı. İslâm donanması ağır kayıplara uğradı.

Üçüncü defa olarak 715 de Mesleme Bin Abdülmelik, önce Trakya'ya geçti. Orada ikmâl hazırlıklarını bitirerek bir yıl sonra Bizans'a hareket etti. Yıldızlıkapı karşısında ordugâh kuruldu. Bizans İmparatoru Ermeni Leon'du. Hem karadan, hem denizden Bizans'ı, en can alıcı bölgelerine kadar sıkıştırmasına rağmen İslâm ordusu, bu uzun müddet devam eden kuşatmadan da bir netice elde edemedi. Bizanslılar batıdan, Bulgarlar'dan yardım talebinde bulundular. Neticede İslâm ordusu, Ömer İbni Abdülâziz tarafından geri çağırıldı. Sonraları bu sefer konusunda bir çok rivayetler dilden dile yayıldı durdu. Bu sefere katılan ve bir çok başarıları görülen Seyyid Battal Gâzi, Türk Halk destanlarının, bahadırılık hikâyelerinin kahramanı olarak asırlar boyu Türk milletinin kalbinde, hafızasında yaşamakta devam etti. Bugün de aziz hatırası her Türk'ün kalbinde sevgiyle, heyecanla yaşamaktadır.

Bir İslâm kahramanı olan Seyyid Battal Gâzi'nin yıllar geçtikçe efsaneleşen kahramanlıkları bir destanın heyecan veren sayfaları gibi dilden dile, gönülden gönüle yankılanıp duruyor. XI. yüzyıl sonları, XII. yüzyıl başlarında Malatya civarında Danişmendîler muhitinde ilk Türkçe Battal romanı bir Türk destanı halinde vücut buluyor. Romanın konu olarak gelişmesi coğrafyası Malatya ve civarı... Son-

radan bu alan genişleyerek, Afyon'u, Eskişehir'i, İstanbul'a kadar içine alıyor. 717 - 718 yıllarında Seyyid Battal Gâzi'nin İstanbul muhasarasındaki başarıları yüz ağartıcı bir seviyeye ulaşıyor.

Seyyid Battal Gazi, Türk - İslâm tarihinin, günlük hayata aksettirdiği, dil ve gönül birliği içinde tekrar ettirdiği bir destan kahramanı... Dayanışma gücünün, tükenmek bilmeyen bir azmin mutlu sonucunu sağlayan Bahadır. Bir kurtuluşun, bir kuruluşun peşin müjdecisi... İnançlı bir cemiyete kendini adayan, ölümden canını esirgemeyen yiğit insan.

Kabarık yeleşiyle kutsallık izafe edilen atı Aşkara, Seyyid Battal Gazi, Aşık Fezâî'nin dilinden şu şekilde seslenir :

*«Haydi Aşkar fermanı var beylerin
Dönsün başımızda ecel kuşu heey!..
Bulutları kisbet yapan dağların
Gözümüzde tüter oldu düşü hey!..»*

Haydi, dedi mi Battal; at üstünde bir masal kahramanıdır artık... Anadolu topraklarının ve tarihin üzerinde bir yiğit, bir erkek silüeti dört nala çizmenin ve yaşatmanın gayreti içindedir. Bu kartpostal manzara gibi ren-gârenk seyre durun artık :

*«Allah'ım bir nice gündür,
Gökler ağlar hüngür hüngür..
At koşturur bir cihangir
Terkide Sultan Dağları...»*

Battal Gazi «haydi» dedi mi atına; tek mil dağları, taşları peşine takar. Battal, Aşkar, dağ taş, dere tepe İstanbul'un ve düşmanın üzerine bir fetih müjdesi gibi iner de iner.. O çağlarda dağ, heybetin cesaretin sembolüdür. Ve bir atlı, bir şafakta karlı dağlardan masmavi denizlere iner. Bir kaleye, bir gerçeğe karşı nöbettedir artık. Hemen karşıda bir kule, gelin misali tuzlu sularda salınır durur.. Savaşta cesaret misali, yiğitlik örneği koca Battal, gönül duyarlığı içinde bir düş insanı gibi binbir gece masallarını yaşar. Ve rivayet edilir ki, (artık gerçeğe efsane günlük hayat içinde çepeçevre, dudak dudağıdır) Battal Gazi İstanbul'u almak için Tekfur sarayının karşısında 7 yıl bekler, kızına âşık olur. Şam'ı fethetmek için ayrılınca, imparator, Tekfur'un kızını saklamak için kız kulesini yaptırır. Battal Şam'dan dönünce kuleyi basar, kızı ve hazinesini alır kaçar.

Seyyid Battal Gazi'nin akla durgunluk veren maceraları, nesir hikâyeler halinde asırları aştı. XVIII. asırda Bekâî ilk olarak manzum

Türkçe Battal - nâmeyi yazdı. Üçüncü Mustafa zamanında yazılan bu eser, Üniversite Kütüphanesi'nde Yazma Eserler bölümünde bulunmaktadır. Bekâî 148 sayfalık eserinde halkımızın anlayabileceği bir Türkçe'yle mensur Battal Gâzi destanını, şiir haline getirmesini şu şekilde anlatıyor :

*Sebeb-i Nazm Tasnifi'l-Kitab
Bekâî Rahmetu'l-lahi Aleyhi Rahmeten Vasian*

*Tamam oldu bu nazm hamdulillah
Hitam oldu hidayet kıldı Allah.
Sebeb bu oldu kim, yâranlar ile
Ederdik söhbeti akranlar ile
Okurduk hem gazâi Mustafa'yı
Dahi cengi Aliyyul Murtazayı
Sedef batını ki ol dürdanesi hep
Saçılır meclise her lâhza her şeb
Okundukça gazâi Haydar ey can
Olurduk cümlemiz şâdile handan
Tamam oldu çün ol mevzun hikâyet
Dedim ben bir dahi olsa rivayet
Okunsaydı bu veznile gazalar
Yine döke adûdan hûn gazalar
Dediler bir hikâyet var acaip
Okunur nesrile amma garaip
Dedim ol ne hikâyet söyle derhal
Dediler kim gazâi Seyyid Battal
Dedim takdir ederse bana Mevlâ
Getürem nazmîle hem olsun âlâ
Murad ettim bu nazmîle ki oldum
İki cengini mevzun eyledim hem
Yazarken bir gece kalmadı halim
Ki mevzun etmeğe kalmaz mecâlim
Pes andan ağlayıp ben ettim âhı
Dedim ey kâdiri kayyum ilâhî
Bilindi iş bu nazm şâb içinde
Hacil etme beni ahbap içinde
Bunu deyup uyudum çünkü filhal
Görürüm vakiimde geldi Battal
Yüzü anın münevver sakalı ak
Elinde kâse-i billûru berrak
İçinde görünür hamrai bâde
Dedim ver nûş idüp irem murade
Dedi Battal, ecel bâdesidir bu,
İçen ölür ki mey hâresidir bu
Dedim ver tâ kim anı edeyim nûş
Ecel yetüp ölürsem de ola hoş
Dedi gel söyle bir beyti hemandem
Çün oldum söyledim bir beyti âzam
Alup nûş eyledim anı hemane
Veli aklım gidip oldum divane
Ecel yetti hem öldüm hâb içinde
Uyandım san vücudum âb içinde
Hemandem eyledim bu nazmi itmam
Remil bahri hezeçle oldu ihyam*

Şiirin yazılış hikâyesi şu iki beyitle son buluyor :

*Tamam oldu bu nazmîle tevarih
Bekâî söyle yek hane dü tarih
Be-cengi Şeyyidi Gazi tarih olsun
Heman nazmım mecâzi tarih olsun*

Koyunoğlu Müzesi'nde cönkler üzerinde yaptığım çalışmalarda manzum bir yazma Battal Gazi eserine tesadüf ettim. Bu eserin fotokopilerini aldırđım. Bütün eseri Türkçe olarak yeni yazıya çektim. İnşallah ilk fırsatta yayınlıyacağım. Bekâî'nin manzum eserini istinsah eden zat, Antalyalı Abdülkerim el Vehbi'dir. Kendisi Konya'ya yerleşmiş, muhtemelen Mevlânâ Kütüphanesi'nde mevcut Bekâî'nin eseri üzerine bu çalışmasını yapmıştır. Mevcut eser 113 yıl önce kaleme alınmıştır. 147 sayfadan ibaret olan eserin her bölümü için baş tarafta bir fihrist mevcut bulunmaktadır. Bir misâl vermek için bazı bölümlerin başlıklarını yazıyorum : Bidayet-i nazm, Bekâî Resulallah Sallelahu aleyhi ve sellem. Evrak, adet 2.. Seyyid-i Battal'ın pederi Hüseyin Gâzi, Rahmetullahi aleyh şehit olduğunu beyan. Evrak, adet 5.. Elkıssai Mihri Babil lâin helâk olup canı cehenneme gittiği beyan. Evrak, adet 5.. Zikri Kazâi Râbi Ahmedî Turra '4' nın Müslüman olduğu ve Battal'ın mahlas aldığı beyan. Evrak, adet 8.. Hikâye-i Abdüsselâm'ın gün kaplandığı ve Seyyid'in İslâmbol'a varup halâs eylediği beyanı. Evrak, Adet 23.. Bölümler bu şekilde devam ediyor.

Eser aşağıdaki şiirle son buluyor : Bazı kısımlarını örnek olarak alıyorum :

*Güft Şiir-i Bekâî Rahmetullahi Aleyh
Dilâ sanma vefası var bu dünyânın bekası var
Eğerçi pür safası varsa anın bin cefası var
Sana ol ittisal ola yakın belkim cüdası var
Veyahut infisal ola niçün türlü hilâsı var
Deme kim bu fena hisbin bize bir merhabası var
Senin gibi o mahbubun hezâra âşinası var*

*Bu abdi âcizin Allah günahı bi kıyası var
Sığınmıştır sana her gâh ki rahmetten şıfası var
Temmet el-kitab
Bi avnillahil melekât
Ketebe es-Seyyid Abdülkerim
El-Vehbi Antalyalı
Bitavattun-ı el Konevî
Affa nice-il bâri*

Fi Ramazan 1280

Asırlar boyu Türk Milleti Seyyid Battal Gâzi'nin serüvenlerini heyecan içinde zevkle gururla okumuş, millî birliğin, beraberliğin ve tarih sevgisinin mânevî bir inanç içinde dile

getirilişini canevinde duymuştur. Bu güzel hikâyeler, bu gün de aynı şevkle halkımız tarafından okunmaktadır. Sadece yurdumuzda değil, diğer İslâm kahramanlık destanlarıyla birlikte Türkiye haricindeki Türkler arasında da büyük bir ilgiyle okunmaktadır. (Manakıbı gazavatı Seyyid Battal Gâzi, Kazan, 1888) bunun bir taze örneğidir. Hürriyetleri tahdit edilmiş, ağır baskılar altında hayatîyetlerini idame ettiren Müslüman-Türk zümreleri serâpâ kahramanlık tüten bu hikâyeleri okuyarak aradıkları teselliyi bulmuşlardır. Sadece bununla da kalmamışlar, Seyyid Battal Gâzi'ye anıtmazar olarak şehirlerinde makamlar vererek, onu kendilerinden bir parça olarak tanımış, bir evlât olarak kabul etmişlerdir.

BATTAL GÂZİ'YE ŞİİR

*Sevk dökülür davullardan
Sanki Hülâgü Han gider.
Allah'a varan yollardan
Atlar duman duman gider..*

*Silâhşör bulutlar, hırçın
Ufukları eder perçin.
Yâdellere bir güvercin
Kandında zaman gider..*

*Gamdır, dağılan peyderpey,
Dağlar seslendikçe hey heey.
Dize gelir kaç derebey
Kaç diyara ferman gider..*

*Sormayın, bu alev nedir?
Kaderin hükmü böyledir.
Düşmanı kılınç söyletir
Dereler boyu kan gider..*

*Hak için, arslan yüreklim,
Bir öyle hamle eyler kim,
Çalkalanır yedi iklim
Tarih dolusu şan gider..*

*Nur iner günün sathına,
Dil doymaz cengin methine.
İstanbul'un ilk fethine
Bir yiğit kahraman gider..*

FEYZİ HALICI